

Erstatning, i nærværende Sag er tilstede. Jeg skal nu tillade mig at behandle det første Punkt. Det forekommer mig virkelig, at vi her ville expropriere, uden at det for os er godtgjort, at Almeenvellet kræver det. Jeg tænker ikke herved paa, at vi her kun forudsætningsviis ville expropriere, at vi overlade til en anden Forsamling ved sit Votum at afgjøre, om den Lov, vi give Tilladelse til, skal træde i Virksomhed. Dette kan være til Hinder for Undersøgelsen, men fritager os ikke for at anstille den, og lige i Modstrid med hvad der i saa Henseende fra forskjellige Sider er bleven ytret mener jeg, at vi ere berettigede til at tænke os frem i Tiden, at undersøge, om der virkelig er et saadant Almeenvel tilstede, der skal lade os give Indenrigsministeriet denne store Bemhændigelse; ja, jeg antager, at der saalangt fra kan være den mindste Tvivl om vor Berettigelse i saa Henseende, selv om vi derved komme til at berøre Monarchiets Fæstninger, at jeg troer, vi ere ligefrem forpligtede til at undersøge Sagen fra alle Sider, som den frembyder. Ellers gad jeg virkelig vidst, hvorledes vi skulle kunne opfylde det Dommerkald, som Grundlovens § 87 har kaldet os til at udøve. Hvad nu altsaa Spørgsmaalet om Almeenvellsets Tilstedeværelse angaaer, kan jeg naturligtviis i overmaade Meget slutte mig til den ærede Ordfører. Jeg er med ham fuldkommen enig i, at Hensynet til Kjøbenhavns Udvidelse i og for sig eller det sanitaire Hensyn ikke kan gjøre Spørgsmaalet klart; heri kan ikke søges et saadant Almeenvel, der skalde kunne berettigge os til at expropriere disse Grunde eller til at hde en saadan Erstatning som den, hvorom der er Spørgsmaal i Lovforslaget. Dette følger vel allerede ganske simpelt deraf, at der er et andet Hensyn at tage, Hensynet nemlig til Kjøbenhavns Fæstning, der kræver, at Voldene skulle blive staaende; hvis man ikke, som den ærede Ordfører har foreslaaet, skalde kunne lade dette arrangere sig med Almeenvellet, repræsenteret i det sanitaire Hensyn og i Hensynet til Kjøbenhavns Udvidelse. Det skalde kun lidet hjælpe at paaataa, at Kjøbenhavn trænger til Udvidelse i Retning ud mod Søerne, naar der staaer en Fæstningsvold, som siger: „udover mine Grændser kommer Byen ikke, og at jeg bliver staaende

kræves i højeste Grad af Almeenvellet — Kjøbenhavn faaer at udvide sig i andre Retninger.“ Og ogsaa i dette Sidste vilde der være Sandhed. Man maa jo erindre, at mod Ost ligger der en meget stor ubebygget Plads, som Staten ifjor eller maastee selv i dette Foraar forgjæves har forsøgt at afhænde; der er virkelig stor Plads for Kjøbenhavn til at udvide sig paa i rum Tid, og der er meget stor Plads ude paa den anden Side af Søerne, hvor det for Tiden end ikke er muligt at faae Bud paa Grundene. Jeg finder det saaledes aldeles klart, at Hensynet til Kjøbenhavns Udvidelse ikke kan være det Almeenvel, hvorpaa vi her maa tænke og som vi opfordres til at tænke paa. Vi kunne jo see det af Commissionens Betænkning selv. Det vil af den paa det Bestemteste fremgaae, at det er det fortificatoriske Hensyn, der spiller Hovedrollen — at man maa og skal komme ind paa det Spørgsmaal om Kjøbenhavns Befæstning, med andre Ord, Kjøbenhavns Sikkerhed, og maastee hele Rigets, kræver Expropriationen. Dette er jo ogsaa noksom klart deraf, at den ærede Ordfører er enig med Ministeren i, at expropriere vi ikke paa den Maade, som Loven vil have det, bliver Fæstningsvolden staaende, og saa kan Kjøbenhavn jo virkelig ikke udvide sig i hin Retning, men maa da see at trække frisk Luft imod Ost, ud imod Drefund. Det staaer saaledes for mig aldeles klart, at vi maae ind paa det Spørgsmaal, om der i de fortificatoriske Hensyn er et Almeenvel tilstede. Indtil nu er jeg fuldkommen enig med Ordføreren — her først begynder den Uenighed, der finder Sted imellem Ordføreren og mig; jeg har kunnet følge ham til dette Dieblit, men længere formaaer jeg det med min bedste Villie ikke. Han mener nemlig, at man kunde tænke sig Sagen saaledes, at Krigsbestyrelsen paa Fæstningens Begne gjør Tilbud om at flytte Fæstningsvolden langt bort fra Kjøbenhavn — og da vil jo Kjøbenhavn faae Leilighed til at udvide sig — men spier til: „Vilke I imidlertid ikke gaae ind paa Expropriationen som foreslaaet, saa bliver Fæstningsvolden staaende efter Planen af 1853.“ — Efter den ærede Ordførers Mening foreligger der nemlig fra Krigsbestyrelsens Side to Planer, en af 1853 med Vibeholdelse af Fæstningsvolden og en af 1857, hvorefter